

Christian Marclay

Composicions

Exposició del 12 d'abril al 24 de setembre de 2019

Christian Marclay, *Sound Cluster* (detall), 2017. © Christian Marclay. Foto © White Cube (Ollie Hammick)

«La música travessa
gairebé tot el que faig.»

Christian Marclay

EN EL CONTEXT de Barcelona com a centre de música experimental, aquesta exposició explora l'obra del reconegut artista suís-americà Christian Marclay (n. 1955) a través d'una selecció de les seves composicions sonores, des de partitures gràfiques fins a videoinstal·lacions. Marclay ha treballat des del principi de la seva carrera en el camp de la música experimental, on ha investigat la relació entre el so i la visió, en especial les maneres en què el so es pot manifestar visualment. Com ha assenyalat el mateix artista, «la música travessa gairebé tot el que faig.»

L'exposició examina l'interès de Marclay en la composició, entesa com una ordenació de sons en el temps i l'espai. En la seva obra, però, l'artista qüestiona la nostra relació habitual amb l'audible i subverteix tant la nostra concepció cultural del so com la percepció fenomenològica o l'experiència sensorial que en tenim. Malgrat que els treballs inclosos en aquesta mostra aborden la composició musical o sonora, paradoxalment, només la instal·lació *Video Quartet* produeix so d'una manera clara i contínua. En la majoria de casos el que preval és el silenci, i el visitant pot *veure* el so més que no pas sentir-lo; l'exposició ens desafia a pensar el so des d'una perspectiva visual i conceptual. Algunes peces són partitures que seran activades per músics i vocalistes en moments específics durant la mostra. Tal com ho va expressar un crític, Marclay ens convida a escoltar amb els ulls.

Cadascuna de les obres exposades és un exemple de les diverses maneres en què Marclay aborda la creació d'una composició, sovint a través de l'apropiació i el muntatge. Encara que predomini la idea del so i la seva visualització, l'artista també treballa amb materials trobats provinents de la cultura popular i els mitjans de comunicació, que després són interpretats en directe per músics. Així, les obres seleccionades posen de manifest la seva dedicació a la performance i la seva tendència a buscar la participació i col·laboració del públic. Gràcies a la reutilització de fonts populars, com el cinema o el còmic, i a la seva inclinació a saltar-se les jerarquies tradicionals tant en el contingut com en els mitjans emprats, les seves obres traspuen un sentit de l'humor subtil i subversiu.

Marclay explora com l'avantguarda i la música popular han transgredit les convencions de la composició. Després d'estudiar a Boston i Nova York durant la dècada dels setanta, es va incorporar a l'escena musical i artística radical, en la qual va connectar amb la generació precedent d'artistes, entre els quals hi havia Dan Graham i Bruce Conner; amb els seus coetanis en música experimental, com John Zorn; i amb la música punk i No Wave, com és el cas de Sonic Youth. També es va involucrar en el camp de la performance, on va tenir un paper destacat en el desenvolupament del turntablisme (l'ús de taules de discos o plats giradiscos per crear composicions, especialment a partir de mescles i manipulació del so) i el sàmpling o collage sonor. Aquest bagatge performatiu es posa en relleu en moltes de les obres exposades, així com mitjançant un programa de performances que es desenvolupa en paral·lel a la mostra.

L'exposició inclou algunes de les grans obres en vídeo de Marclay, entre les quals destaca l'extraordinària **Video Quartet** (2002), composició audiovisual en quatre pantalles realitzada a partir de clips o fragments de pel·lícules, que és l'única de les obres exposades amb so directe. Aquests extractes corresponen a episodis musicals o sons de llargmetratges, combinats de tal manera que cada pantalla presenta un clip diferent, que ha estat acuradament sincronitzat amb els altres per constituir un quartet musical.

En la instal·lació interactiva **Chalkboard** (2010), Marclay convida el públic a participar en l'acte de compondre, animant-lo a escriure en una pissarra amb pentagrames a escala arquitectònica. Aquesta composició oberta, de desenvolupament incremental i en constant evolució, és interpretada posteriorment per músics en una sèrie de concerts organitzats durant l'exposició. Un cop enllestit el concert, s'esborra la pissarra i el procés torna a començar fins a la interpretació següent. La mostra inclou diverses obres que Marclay qualifica col·lectivament de «partitures», tot i que sovint adopten formes poc convencionals. *Chalkboard* és, potser, la més identificable amb una partitura, però subverteix el sistema establert de notació musical donant llibertat als visitants perquè escriguin el que vulguin, ja siguin notes, dibuixos o grafitis, i llibertat als músics perquè ho interpretin d'acord amb la seva pròpia lectura de la «partitura».

Altres treballs destacables en l'exposició són les «partitures gràfiques», com la projecció de diapositives **Zoom Zoom** (2007-2019) i **Manga Scroll** (2010), una partitura enrotllada de vint metres de longitud. Totes dues peces formen part d'una llarga investigació sobre les onomatopeies –paraules que imiten els sons o accions d'allò que designen. *Zoom Zoom* consisteix en un recull de fotografies fetes per l'artista que documenten l'ús de l'onomatopeia en contextos urbans, en publicitat i disseny gràfic. Aquestes imatges s'exhibeixen projectades en una pantalla sense so, tot i que l'obra es va concebre per ser interpretada per una artista vocal, mentre el mateix Marclay anava passant les imatges des d'un ordinador portàtil, en un duo de crida i resposta. *Manga Scroll* també està composta d'onomatopeies, però en aquest cas les paraules s'han extret de la versió nord-americana de novel·les gràfiques de manga japonès i s'han disposat com un collage sobre un llarg paper enrotllat. També es tracta d'una partitura vocal per ser interpretada. Un grup de petits collages, com **Vertical Explosion** (2015), **Torn Sounds** (2017) i **CRASSHH!** (2017), completa aquest testimoniatge de la fascinació de Marclay per l'onomatopeia.

Imaginary Records (1987-1997) constitueix una extensa sèrie en la qual Marclay va utilitzar el collage per intervenir i modificar cobertes de discos de vinil. Aquest procés consistia sovint a simplificar el disseny, suprimint-ne detalls superflus i emfatitzant humorísticament el tema del so, o del silenci, a través de jocs textuais i visuals. Una sèrie d'escultures de mida petita, entre les quals destaquen **Breathless II** (2000) –una flauta dolça plena de forats–, les baquetes de vidre **Drumsticks** (2000) i **My Bad Ear** (2004), subratllen el fracàs o la frustració de l'experiència musical, seguint l'estela del surrealisme quan expressava el desig ocult. D'una manera semblant, **Chorus II** (1988) aborda la fascinació de Marclay per l'absència –més que no pas la presència– de so, que aquí es materialitza en una sèrie de fotografies de boques obertes que es mostren juntes com en un cor.

L'obra textual **Mixed Reviews** (1999-2019) és un collage compost d'extractes de ressenyes musicals, en concret, frases que descriuen sons musicals. A cada nova presentació de l'obra, la traducció prèvia es retradueix a la llengua del lloc on s'exhibeix, de manera que les frases descriptives s'allunyen cada vegada més dels sons que pretenien representar inicialment. Així se subratlla el fet que el text és, en si mateix, una abstracció del llenguatge que amb prou feines es pot aproximar als sons. Per a l'exposició del MACBA, el text s'ha traduït al català per primera vegada.

A **Graffiti Composition** (1996-2002), Marclay va encolar paper pautat en blanc pels carrers de Berlín i, després d'un interval de temps, va documentar mitjançant fotografies les notes, dibuixos i grafitis que la gent havia afegit als cartells esquinçats, arrencats o deteriorats per altres circumstàncies. Les 150 fotografies dels fulls modificats formen una de les primeres partitures de l'artista, creada amb una multitud de col·laboradors anònims. **Ephemera** (2009) i **To Be Continued** (2016) també són partitures, però mentre que *Ephemera* adopta la forma de 28 folis que recullen exemples de notació musical trobats en embalatges, roba, caràtules de disc i altres materials impresos, *To Be Continued* reuneix una varietat d'imatges evocatives de sons, notes musicals i onomatopeies extretes de còmics, les manipula a través del collage i les restitueix a un format de llibre de còmic.

L'obra més recent inclosa en l'exposició, **Investigations** (2018), exemplifica l'interès de Marclay per la fotografia i l'ús no tradicional dels instruments de música clàssica. Aquesta partitura aplega cent imatges de mans tocant el piano. La idea és que sigui interpretada per un ampli conjunt de pianistes, a qui es demana que desxifrin el so que correspon al moment en què es va fer la fotografia.

Un conjunt d'*action paintings* (2013-2015) recupera la línia de treball amb l'onomatopeia. Es tracta d'una combinació de pintura i serigrafia: un collage d'onomatopeies extretes de còmics que, humorísticament, denoten sons «humits», és serigrafiat posteriorment sobre les accions pictòriques corresponents. La instal·lació immersiva **Surround Sounds** (2014-2015) és una videoinstal·lació en 360 graus realitzada a partir de còmics escanejats. En aquesta ocasió, les onomatopeies constitueixen una composició animada –però muda– en quatre pantalles, que embolcalla l'espectador. Com moltes altres obres exposades, és lúdica i contradictòria alhora: el visitant es troba literalment envoltat per una cacofonia visual, tot i no sentir res, i se'l convida a imaginar els zum-zums, catacracs o garranyics que el sotgen. A través de les seves composicions, Marclay posa en joc la nostra experiència quotidiana del so i la subverteix. La seva obra ens incita a replantejar-nos la relació sensorial, emocional i cultural que tenim amb el nostre entorn visual i sonor.

Exposició organitzada i produïda pel MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona

Comissària
Tanya Barson
(conservadora en cap, MACBA)

Publicació

El llibre dedicat a Christian Marclay n'examina l'obra a través del seu interès per la composició, entesa com un ordenament de sons en el temps i l'espai, però també com a composició visual. Inclou assajos de la crítica Erika Balsom, la comissària Tanya Barson i l'escriptor Tom McCarthy. Edició trilingüe (català, castellà i anglès).

App del MACBA

Gaudiu de les fitxes explicatives d'una selecció d'obres de l'exposició, a més d'informació detallada de les exposicions i activitats, vídeos, curiositats i tota la informació pràctica d'accés al museu.

Visites accessibles

Visites per a accessibilitat auditiva disponibles amb sol·licitud prèvia a educacio@macba.cat.

Parlem de*...

Christian Marclay

Interpretem Christian Marclay

Amb Serafin Álvarez, artista, investigador i docent.
Dissabte 13 d'abril, 18 h

Amb Miquel Bernat, percussionista.
Dissabte 11 de maig, 18 h

*En aquesta exposició el programa *Parlem de...* s'ha adaptat com a *Interpretem*.

Amics del MACBA

Visites exclusives

A càrrec de Tanya Barson (visita en anglès sense traducció)
Divendres 7 de juny, 11 h

A càrrec d'Anna Cerdà
Dijous 27 de juny, 18 h

Dia i Nit dels Museus

Christian Marclay i l'artista vocal Shelley Hirsch interpreten les partitures gràfiques *Zoom Zoom* (2007-2019) i *Manga Scroll* (2010).
Dissabte 18 de maig, de 19 a 23 h

Performances i activacions

Periòdicament es duran a terme activacions d'algunes de les obres exposades. Consulteu-ne els horaris a macba.cat.

Amb el suport de

fundación suiza para la cultura

prohelvetia

Horaris

Dilluns, dimecres, dijous i divendres, d'11 a 19.30 h (del 25 de juny al 24 de setembre, de 10 a 20 h)
Dimarts no festius, tancat
Dissabtes, de 10 a 20 h
Diumenges i festius, de 10 a 15 h

Els dissabtes, de 16 a 20 h, l'accés al museu és gratuït.

L'entrada del museu té validesa durant un mes. Activeu-la a la recepció i torneu tantes vegades com vulgueu.

MACBA

Museu d'Art Contemporani de Barcelona

Plaça dels Àngels, 1
08001 Barcelona
macba.cat

Segueix-nos

#ChristianMarclay

Fes-te Amic del MACBA a partir de 18 € l'any

Mitjans col·laboradors

CATALUNYA
RÀDIO